

Az empirikus tudományok teoretizálási törekvéseiről

Madaras Lászlóné
madarasne@szolf.hu

Szolnoki Főiskola

A modern természettudományok egyik megteremtőjének, Galileinek alapvető felismerése volt, hogy: „Egyedül logikus gondolkodással semmit sem tudhatunk meg a tapasztalati világról; a valóságra vonatkozó minden tudásunk a tapasztalatból indul ki és oda torkollik.” A modern tudomány a matematika és az empirizmus összekapcsolódásából született. Mintegy három évszázaddal később hasonló felismerés segítette egy új diszciplína, a tudományos filozófia megszületését, amelyhez kidolgozói hasonlóan nagy reményeket fűztek. Az empirizmus és a racionalizmus módszereinek összekapcsolásával azt gondolták, hogy megszűnik az elmélet és a gyakorlat közötti éles dichotómia mint a természet tanulmányozására szolgáló rivális módszerek harca, és egyben megnyílik a lehetőség a természetről szerzett ismereteink szisztematikus ellenőrzésére.

A század elején felmerült törekvések az empiriára és a logikára támaszkodva egy egységes és tökéletesített tudomány kidolgozását vetették fel. Sikerült-e, sikerülhetett-e ez a vállalkozás? Előadásunkban az alap kutatások gyakorlatát is vizsgálva erre keressük a választ.